

ต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ

TRANSPORTATIONS COST OF NATIVE BEEF CATTLE IN SISAKET PROVINCE

ดารุณี ดุษฎีกุล¹
ปณัทร เรืองเชิงชุม²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง ศึกษากระบวนการเคลื่อนย้ายต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้าย และปัญหาในกระบวนการเคลื่อนย้ายและต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้าย โคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยแยกเป็น เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ 397 ราย จากเกษตรกร 35,005 ราย กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ พ่อค้าคนกลาง ผู้ขนส่ง เจ้าของตลาดนัดโค-กระบือ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรอายุ 40-50 ปี มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโค 3-5 ปี นิยมเลี้ยงโคในคอก ในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อสามารถเคลื่อนย้ายหลายทางโดยเริ่มตั้งแต่ตัวเกษตรกรผู้เลี้ยงจนไปถึงผู้บริโภค ต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้าย มีทั้งต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ส่วนปัญหาพบว่ามีระดับมาก เรื่องการขอใบอนุญาตเคลื่อนย้ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ค่าตลาดนัดโคกระบือมีราคาไม่แน่นอนและค่าขนส่งคิดราคาเหมาต่อโค 1 ตัว มีราคาแพง

คำสำคัญ : ต้นทุน การเคลื่อนย้าย โคเนื้อ จังหวัดศรีสะเกษ ตลาดนัดโคกระบือ

Abstract

The purposes of this research were to study on farmers, who raise native beef cattle, in Sisaket province. The purpose is to study about transfer process, the cost and problem of the transfer process native beef cattle in Sisaket. A 397 farmers was selected from 35,005 famers in Sisaket as a sample. They was classified to 4 groups as a middleman, transporter, the owner of cattle auction market and the government official who concerned. The instruments used in the study were the Questionnaires and in-depth Interview. The findings revealed that the farmers, who raise native beef in Sisaket mostly are 40-50 of ages, are experience in feeding cattle 3-5 years mostly in corral The transfer process found that they are many ways to move cattle. The cost in moving native beef cattle have fixed cost and variable cost and it was found that there are many problems in transfer process such as asking for permission for moving cattle between province by using electronic system. In addition, the fees of the cattle market are unstable and the flat rate of moving per 1 cattle is high.

Keywords: Cost, move, beef cattle, Sisaket Province, cattle market

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น email : rpanut@kku.ac.th

บทนำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางของภาคปศุสัตว์ มีการเลี้ยงโคเนื้อที่มีมูลค่าถึง 6.5 หมื่นล้านบาท และมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจำนวน 1.03 ล้านครัวเรือน [1] จังหวัดที่มีเกษตรกรนิยมเลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมืองสายอีสาน มากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 53.175 ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอที่เลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด ได้แก่ อำเภออุทุมพรพิสัย เมืองศรีสะเกษ วังหิน ปรางกู กันทรลักษณ์ ราษีไศล และอำเภอกันทรารมย์ มีการจัดตลาดนัดโค-กระบือจำนวน 2 แห่ง คือ ตลาดนัดโคกระบือสัมพันธ์อำเภออุทุมพรพิสัยและตลาดนัดโคกระบืออำเภอกันทรลักษณ์ [2]

ปัจจุบันเกษตรกรนิยมเลี้ยงโคเนื้อเพื่อการจำหน่ายส่งออกและขายสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์จากประชากรในประเทศและความต้องการของตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้น เห็นได้จากปี 2557 มีปริมาณโคเนื้อ จำนวน 4.3 ล้านตัว ส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์วันละ 2,600 ตัว หรือปีละ 9.38 แสนตัว/ปี มีการนำเข้าโคเนื้อจากพม่าปีละ 2 แสนตัว บริโภคในประเทศ 30% และอีก 70% ส่งต่อไปยังเวียดนามและจีน ในปี 2557 มีปริมาณโคเนื้อจำนวน 4.3 ล้านตัว แต่เมื่อเทียบกับปี 2556 จำนวนโคเนื้อที่กลับลดลงถึง 200,000 ตัว จากปริมาณโคเนื้อ 4.5 ล้านตัว ส่งผลต่อเนื่องมาจากสถานการณ์โคเนื้อราคาตกต่ำตั้งแต่ปี 2553 ราคาต้นทุนในการเลี้ยงโคเนื้อสูง ส่วนหนึ่งมาจากการกระบวนกรเคลื่อนย้ายโคเนื้อที่เริ่มตั้งแต่เกษตรกรผู้เลี้ยงโค ส่งผ่านมาที่พ่อค้าคนกลาง ผู้ขนส่ง ไปยังตลาด โรงฆ่าสัตว์ จนไปถึงตัวผู้บริโภค กระบวนกรเคลื่อนย้ายเหล่านี้ส่วนก่อให้เกิดปัญหาต้นทุนในการขนส่งและราคาซื้อขายที่ไม่แน่นอน นอกจากนี้ ปี 2558 มีปริมาณการผลิตลดลงต่อเนื่อง [3] โดยปี 2556 ไทยผลิตโคเนื้อได้ 1.06 ล้านตัว ปี 2557 ลดลงเหลือ 1.04 ล้านตัว และในปี 2558 คาดว่าจะเหลือโคเนื้อเพียง 900,000 ตัวเท่านั้น สาเหตุเนื่องมาจากเกษตรกรขาดประสบการณ์และความรู้ในการเลี้ยง ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ การปรับปรุงพันธุ์ และปัญหาโรคต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรหันไปประกอบอาชีพอื่น เลิกเลี้ยงและขายโคทิ้งจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันแม้ว่าราคาโคเนื้อจะปรับตัวสูงขึ้นแต่ก็ยังไม่จูงใจให้เกษตรกรกลับมาเลี้ยงโคเนื้อ ดังนั้นอาจเกิดปัญหาขาดแคลนโคเนื้อในอนาคตได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง กระบวนกรเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองภายในจังหวัดศรีสะเกษ ต้นทุนต่างๆที่เกิดขึ้นในกระบวนกรเคลื่อนย้ายโคเนื้อ และศึกษาปัญหาในกระบวนกรเคลื่อนย้ายและต้นทุนในกระบวนกรเคลื่อนย้าย ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์และส่งเสริมในการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องหันกลับมาเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้ตอบสนองและเพียงพอต่อความต้องการของประชากรในประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษากระบวนกรเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาต้นทุนในกระบวนกรเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ
4. เพื่อศึกษาปัญหาในกระบวนกรเคลื่อนย้ายและต้นทุนในกระบวนกรเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง

วิธีดำเนินงาน

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง จำนวน 35,005 ครัวเรือน แทนค่าจากสูตร [4] (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง = 397 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

2. เพื่อศึกษากระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง 397 ราย พ่อค้าคนกลาง 5 ราย ผู้ขนส่ง 4 รายเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 2 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และการถอดเทปสัมภาษณ์

3. เพื่อศึกษาต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง ในจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พ่อค้าคนกลาง 5 ราย ผู้ขนส่ง 4 รายเจ้าของตลาดนัดโคกระบือ 2 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการถอดเทป

4. เพื่อศึกษาปัญหาในกระบวนการเคลื่อนย้ายและต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง 397 ราย พ่อค้าคนกลาง 5 ราย ผู้ขนส่ง 4 รายเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 2 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้จากการใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ประยุกต์มาจาก [5] (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นตารางและถอดเทป

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เกษตรกรที่มีอายุ 40-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.8 มีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงโคเพื่อขายต่อให้พ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 39 นิยมเลี้ยงโคในคอก คิดเป็นร้อยละ 36 เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ในการเลี้ยง และการให้อาหารโคที่สะดวก โคที่นิยมซื้อ ร้อยละ 33.8 คือ โคพันธุ์ลูกผสมชาโลเลส เพราะมีปริมาณการให้เนื้อที่สูง ขายได้กำไรดี รองลงมาคือ โคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองสายอีสานแท้ คิดเป็นร้อยละ 31 เนื่องจากเลี้ยงง่ายราคาไม่สูงเท่าพันธุ์พื้นเมืองลูกผสม ส่วนใหญ่จะประเมินโคโดยรวมจากสายตา ร้อยละ 49.6 และนิยมเลี้ยงโดยการให้อาหารหยاب ร้อยละ 44.1 เพราะหาได้ง่าย การปรับปรุงพันธุ์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการผสมเทียม คิดเป็นร้อยละ 52.9 และการจำหน่ายโคส่วนใหญ่นิยมจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อในหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 56 เนื่องจากไม่ต้องเสียเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเพื่อจำหน่ายโคที่ตลาดนัดโคกระบือเอง

2. กระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า วัตถุประสงค์หลักในการเคลื่อนย้ายโคเพื่อนำไปทำการซื้อขายโคที่ตลาดนัดโคกระบือ คิดเป็นร้อยละ 50.1 บุคคลที่ทำการเคลื่อนย้ายและรับซื้อโคส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.8 และร้อยละ 53.1 นิยมเดินทางโดยรถรับจ้างรับเหมาในการเคลื่อนย้ายโคไปซื้อขายโคที่ตลาดนัด เนื่องจากสะดวกไม่ต้องหารถหากคนขับและเสียต้นทุนในการเคลื่อนย้ายไม่สูงเท่าंनाารถไปซื้อขายเองเป็นการประหยัดต้นทุนในการเดินทาง ตลาดนัดโคกระบือที่นำไปจำหน่าย ส่วนใหญ่เป็นตลาดนัดโคกระบือสัมปอ อำเภอกุสุมาลย์ คิดเป็นร้อยละ 53.9 รองลงมาตลาดนัดโคกระบือกันทรลักษ์ คิดเป็นร้อยละ 33.2

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การเคลื่อนย้ายโคภายในจังหวัดไม่ต้องขออนุญาตหน่วยงานภาครัฐ สามารถเคลื่อนย้ายได้ภายในจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ปลอดโรคหรือเขตปลอดโรคระบาด ส่วนการเคลื่อนย้ายโคข้ามจังหวัดต้องขออนุญาตหน่วยงานกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเป็นกฎหมายข้อบังคับของกระทรวงว่าด้วยการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายใน ซึ่งในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองสามารถเคลื่อนย้ายได้หลายทาง ดังภาพที่ 1

จากภาพ สรุปได้ว่า ในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ สามารถเคลื่อนย้ายได้หลายทาง โดยเริ่มตั้งแต่ตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยง พ่อค้าคนกลาง ผู้ขนส่ง ฟาร์มโคขุน และเจ้าของเชียงใหม่ โดยจากภาพ บุคคลที่มีความสำคัญในกระบวนการเคลื่อนย้ายมากที่สุด ได้แก่ พ่อค้าคนกลาง โดยจะเห็นว่าในทุกกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองนั้นต้องผ่านพ่อค้าคนกลางเสมอ เพราะพ่อค้าคนกลางเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ทั้งในด้านการขนส่ง การซื้อขาย และการเจรจาต่อรองราคาซื้อขาย แต่ในปัจจุบันเกษตรกรบางรายอาจไม่พึ่งพาพ่อค้าคนกลางในการซื้อขายและนำไปขายตามตลาดนัดโคกระบือท้องถิ่นของตนเอง

3. ต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อ แบ่งต้นทุนออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ต้นทุนคงที่ในการเคลื่อนย้ายโค ได้แก่ ค่าเช่ารถ คิดเป็นราคาเหมาต่อครั้ง 1 คัน รวมค่าน้ำมันและค่าแรงงาน อาทิ ระยะทาง 50-60 กิโลเมตร จะคิดราคาเหมาต่อเที่ยวอยู่ที่ 1,200 บาท นอกเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษหรือจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี 70 กิโลเมตรขึ้นไป ราคาจะอยู่ที่ 1,500 บาท เป็นต้น สามารถบรรทุกโคได้ตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป จนเต็มรถที่ใช้บรรทุก ส่วนต้นทุนผันแปร ได้แก่ ต้นทุนด้านค่าน้ำมัน ซึ่งจะคิดแบบเหมาตาม (ระยะทาง + จำนวนโคที่ต้องการเคลื่อนย้าย + ค่าแรงงาน) คิดเป็นต่อตัว ดังตารางที่ 1 นอกจากนี้ยังรวมไปถึงต้นทุนด้านค่าตลาดนัดโคกระบืออีกด้วย

จากตาราง สรุปได้ว่า ต้นทุนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ คิดค่าเคลื่อนย้ายแบบเหมารวมตามระยะทาง ต่อโค 1 ตัว ซึ่งในกรณีทำการเคลื่อนย้ายโคตั้งแต่ 5 – 50 กิโลเมตร ราคาคิดเหมาต่อโค 1 ตัว จะอยู่ที่ 200 – 300 บาท ระยะทาง 50 – 90 กิโลเมตร ราคาจะอยู่ที่ 200 – 300 บาท และระยะทาง 90 กิโลเมตรขึ้นไป ราคาจะอยู่ที่ 300 – 400 บาท ต่อโค 1 ตัว

4. ปัญหาในกระบวนการเคลื่อนย้ายและต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหากระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง เมื่อพิจารณาการเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า มีปัญหาระดับมาก เรื่องระบบการขอใบอนุญาตเคลื่อนย้ายแบบใหม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ($= 2.86$) รองลงมา คือ ระยะทางการนำโคเนื้อไปจำหน่ายมีระยะทางไกล ($= 2.81$) ส่วนระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ($= 2.13$) ได้แก่ เกิดอุบัติเหตุหรือมีโคลัมหรือตายขณะเคลื่อนย้าย และแหล่งจำหน่ายโคเนื้อ มีน้อย ส่วนปัญหาต้นทุนในกระบวนการเคลื่อนย้าย พบว่า มีปัญหาในระดับมาก เรื่อง ค่าตลาดนัดโคกระบือมีราคาไม่แน่นอน ($= 2.71$) รองลงมา คือ ค่าขนส่งคิดราคาเหมาต่อโค 1 ตัว ราคาแพง ($= 2.71$) ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ค่าแรงงานในการเคลื่อนย้ายต่อคนสูง ($= 2.31$)

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีการแอบเคลื่อนย้ายโคข้ามเขตประเทศทางแถบชายแดน หรือเรียกกันว่า การลักลอบเคลื่อนย้ายโคเถื่อน ปัญหาการลักลอบค้าประเวณีในตลาดนัดโคกระบือ และปัญหามีฉาชีพแฝงตัวเข้าไปแอบอ้างเป็นพ่อค้าและขโมยโคกระบือในตลาดนัด

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่มีอายุ 40-50 ปี นิยมจำหน่ายโคให้พ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อในหมู่บ้าน โดยการเคลื่อนย้ายโคเนื้อสามารถเคลื่อนย้ายได้หลายทาง โดยเริ่มตั้งแต่ตัวเกษตรกรผู้เลี้ยง ไปจนถึงจนถึงตัวผู้บริโภค สอดคล้องกับ [6] Jie,F& Parton,K (2009) ศึกษาห่วงโซ่อุปทานของโคเนื้อในประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ พบว่า มีการจัดการระบบการเคลื่อนย้ายและการจัดเก็บสินค้าวัตถุดิบ จากแหล่งกำเนิดจนถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้าย ซึ่งการเคลื่อนย้ายโคแต่ละครั้งจะมีต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

รวมถึงต้นทุนด้านค่าตลาด โดยส่วนใหญ่ต้นทุนการเคลื่อนย้ายนั้นจะคิดเหมาเป็นระยะทางต่อโค 1 ตัวรวมค่าแรงงาน ส่วนด้านปัญหาพบว่า มีปัญหาระดับมาก เรื่องการขอใบอนุญาตเคลื่อนย้ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านต้นทุนเรื่องค่าตลาดนัดโคกระบือมีราคาไม่แน่นอน และค่าขนส่งคิดราคาเหมา มีราคาแพง สอดคล้องกับ [7] คำนายอภิปรัชญาสกุล (2548) ได้ทำการศึกษาต้นทุนการขนส่ง พบว่า การเลือกวิธีการขนส่งที่ดีจะช่วยลดต้นทุนได้ ดังนั้นจึงควรเลือกรูปแบบการขนส่งที่เหมาะสมต่อสภาพสินค้า เส้นทางคมนาคม ระยะเวลาการเดินทาง ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

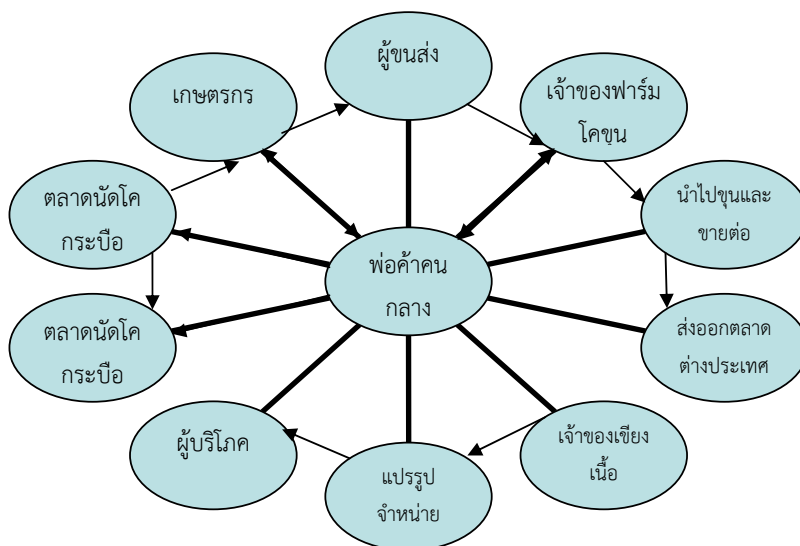
1. ควรมีศึกษาต้นทุนในการผลิตโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง เพื่อให้สามารถจำแนกประเภทของต้นทุนแต่ละชนิดทำให้สามารถคำนวณกำไรในการซื้อขายโคเนื้อได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาข้อมูลและรูปแบบของกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ อันจะทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ใหม่ในการศึกษางานมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณกลุ่มวิจัยการผลิตโคพื้นเมืองและกระบือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพเนื้อที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงตัวแทนกลุ่มเกษตรกร กลุ่มพ่อค้าคนกลาง และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่การวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ กรมปศุสัตว์. (2556). **ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อเป็นการค้ารายรายอำเภอ ปี 2556**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานกรมปศุสัตว์อำเภอ.
- [2] สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ. (2556). **จำนวนโคเนื้อพื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ**. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2557, จาก <http://pvlo-sri.dld.go.th>
- [3] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2541). **รายงานวิจัยการผลิตและการตลาดโคเนื้อ**. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- [4] Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.
- [5] บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- [7] Ferry Jie and Kevin Parton (2009), "Balanced Scorecard for Australian cattle producers: an application", *Australasian Farm Business Management Journal*, Vol.6, No.1, pp. 27-40.
- [8] คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2548). **การจัดการขนส่ง (Transport management)**. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดียแอนด์พับลิชชิง.

ภาพที่ 1 ภาพแสดงกระบวนการเคลื่อนย้ายโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 ต้นทุนการเคลื่อนย้ายคิดแบบเหมารวมตามระยะทางต่อโค 1 ตัว

ระยะทาง	ราคาคิดเหมา /โค 1 ตัว
10 – 50 กิโลเมตร	100 – 200 บาท
50 – 90 กิโลเมตร	200 – 300 บาท
90 กิโลเมตรขึ้นไป	300 – 400 บาทขึ้นไป